

e-Informační bulletin SKOK

pro organizace
působící v sociální a zdravotně sociální oblasti
za květen 2009

e-Bulletin je vydáván v rámci projektu

NAPSI spolu!

Projekt „Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu soc. inkluze v ČR“ (Project No VS/2008/0571) je realizován v rámci evropské výzvy Komunitárního programu PROGRESS 2007-2013.

Partneři projektu:

SOCIOKLUB

Projekt je realizován za podpory
Evropské unie.

Za obsah sdělení odpovídá výlučně autor.
Evropská komise nenesे odpovědnost
za použití těchto informací.

Děti a mladí lidé v riziku

I při nejlepší snaze o výchovu v rodině a ve škole asi **12 % dospívajících prožívá pubertu jako problém**. V dospívání dochází k vývojové krizi, k přetavení osobnosti, k urychlenému vývoji. Je-li přítomna droga, zabuduje se do hierarchie hodnot. Předčasný začátek sexuálního života ukončuje období, kdy na rozvoj osobnosti pozitivně působí vzdělání. Vzdělání má v tomto kontextu význam rozšiřující, sex zužující. A na každého dospívajícího čeká záludná past spotřebního užívání času k zábavě, potěšení, nekontrolovanému chování.

Pro nežádoucí typy chování, které pro mladé lidi znamenají riziko, se jak v resortu školství, tak sociálních věcí, prevence kriminality a ministerstva vnitra tradičně používá termín **sociálně patologické jevy**. Termín není evropského, nýbrž zámořského původu a už také něco pamatuje.

Používání nesprávných pojmů brání adekvátnímu pochopení objektivních příčin skutečností. Sociálně patologické jevy jsou hromadným pojmenováním pro jevy sociální nepřizpůsobivosti a rizikového chování některých osob. Z pohledu vědecké metodologie je tento pojem chybný. Vychází totiž z toho, že jsou jako jevy sociální nazývány určité projevy individuálního lidského chování, které se vyskytují hromadně. Hromadnost jejich výskytu však nezakládá příčinu pro to, aby byly kvalifikovány jako jevy sociální. Bylo by korektní analyzovat příčiny a důsledky nepřizpůsobivosti a rizikového chování v paradigmatu „poruch sociálních procesů a sociálních institutů“. Sociálními procesy se rozumí například procesy socializační, kooperační, individualizační, ale také dezintegrační, disimilační apod. Sociální instituty jsou např. rodina, škola, referenční skupiny, stát, církve apod. (podle sociologa I. A. Bláhy, 1879 – 1960).

Kromě metodologické nesprávnosti je pojem sociálně patologických jevů **diskriminační nálepkou pro osoby, které se mohly v této nepříznivé situaci ocitnout bez vlastního přičinění**, např. v důsledku zdravotního postižení, nesprávné výchovy a emocionální deprivace (kojenecké ústavy, ústavní výchova, migrace, nepodnětné rodinné prostředí, chybějící nebo slabá podpora rodiny v dětství). Používání pojmů jako např. „boj proti sociálně patologickým jevům“ znesnadňuje přístup k nositelům této „patologie“, neboť „boj“ si lze těžko představit jako vedení dětí a mladých lidí se zmatkem v hlavě a ochotu pomoci jim v obtížných situacích, které sami řešit neumějí.

Ke konkrétním poruchám sociálních procesů a sociálních institutů patří konflikty se zákonem, násilné chování, vandalství, alkoholismus, závislost na drogách a hracích automatech, prostituce. V poslední době se více hovoří o rizikovém chování, **dětech a mladých lidech ohrožených sociálním vyloučením**. Je nesporné, že již např. deprivace v prvních třech letech života, školní neúspěchy a negativní vzory chování tvoří předpoklady pro jejich neschopnost vytvářet si perspektivní cíle a začlenit se do společnosti.

Regiony a obce podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, mají za úkol vytvářet **dlouhodobé plány sociálních služeb** podle individuálních potřeb občanů. K dispozici je poradenství, krizová intervence, poradenství pro rodiny, speciálně pedagogická centra, pomoc a podpora při domácím násilí a sexuálním zneužití, sanace rodin, domy na půli cesty, terénní sociální práce při nízkoprahových centrech pro děti aj. Zvláště cenné jsou takové služby, které mají za cíl děti a mládež v riziku vyhledat a nabídnout jim přiměřená řešení. Jednou třeba U-rampu, jindy hudební zkušebnu. Co se týče potřebnosti, jde o to, jaké místo (a jakou výši dotace) obec či region nabídne poskytovatelům služeb, které v rámci své profese dokáží děti ze zmatků dospívání a konfliktů vymanit. Je to zejména odpovědnost komunit a na nich také nejvíce záleží.

Milena Černá, výkonný výbor SKOK

Z domova

Soutěž „Obec přátelská rodině roku 2009“

MPSV a Stálá komise pro rodinu Poslanecké sněmovny PČR ve spolupráci s Asociací center pro rodinu a Sítí mateřských center v ČR vyhlásily 14. května 2009, „v předvečer“ Dne rodin, v prostorách Poslanecké sněmovny již druhý ročník soutěže Obec přátelská rodině. Cílem této celostátní soutěže je podpora rozvoje prarodinných aktivit a propagace rodinné politiky na místní úrovni.

Na soutěžním webu www.obecpratelskarodine.cz najdou zájemci všechny potřebné informace.

Zdroj informace: www.mpsv.cz. (vlč)

NAPSI spolu!

Projekt Rozvoj informovaného a participativního přístupu k porozumění, hodnocení a tvorbě Národního akčního plánu sociální inkluze v ČR

Projekt „NAPSI spolu!“ – aktivity partnerů realizované v květnu 2009

IQ Roma servis

V měsíci květnu jsme se v IQ Roma servisu v rámci realizace projektu „NAPSI spolu!“ věnovali těmto aktivitám:

1) Podíleli jsme se (ve spolupráci s organizacemi Člověk v tísni, o.p.s., a Socioklub) na vyhodnocování současné podoby NAPSI a na přípravě dotazníků pro obce a města.

2) PR úsek organizace se zabýval vytvořením operačního plánu kampaně pro „Rok boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení 2010“, věnované problematice sociálního vyloučení. Probíhalo vytipování a oslovování reklamních agentur, které by se na vytvoření kampaně podílely, oslovování multiplexů, kin a dopravních společností s nabídkou podílení se na propagaci - především spotu, jenž bude důležitou součástí kampaně.

3) V rámci projektové aktivity zaměřené na přípravu a realizaci vzdělávacích seminářů na univerzitách jsme vytvořili základní obsahovou strukturu kurzu, která byla podrobena zpětné vazbě a doplnění ze strany partnerů projektu na schůzce konané v měsíci dubnu v Praze. V následujícím období budeme jednat se zástupcem Katedry sociální práce a politiky na Fakultě sociálních studií MU v Brně o možnostech a podmínkách realizace semináře v podzimním semestru 2009.

4) V souvislosti se záměrem vytvoření návrhu více participativního procesu tvorby Národního akčního plánu sociální inkluze v České republice byly vytvořeny úvodní rešerše NAPSI vybraných členských zemí EU a další relevantních dokumentů. Zvláštní důraz byl kladen na sběr informací o v praxi osvědčených postupech začlenění cílových skupin NAPSI do připomínkovacího procesu a identifikaci způsobů efektivního monitoringu a vyhodnocení jeho naplňování.

Rešerše má poskytnout základní přehled a potenciální inspiraci pro identifikaci úspěšných příkladů zapojení širokého spektra aktérů, včetně lidí žijících v chudobě, do procesu přípravy NAPSI, eventuálně jeho

implementace a vyhodnocování. Ačkoliv v kontextu České republiky se stále jedná o dosud nerealizovaný a jen vágně deklarovaný cíl, některé členské státy (Lucembursko, Portugalsko, Švédsko, Belgie, Velká Británie či Irsko) mají již dlouhodobější zkušenost s definováním a vyhodnocováním více participativních politických procesů.

Při přípravě akčních plánů pro období 2008-2010 se většina z nich soustředila především na hlubší zapojení občanského sektoru, především organizací poskytujících služby cílovým skupinám a např. Lucembursko, Švédsko nebo Belgie dále rozvíjelo mechanismy přenosu zkušeností a podnětů od cílových skupin, ať už organizováním specifických setkání a workshopů s jejich účastí, nebo jejich zapojením přímým členstvím do konzultačních orgánů. V Bulharsku a Rakousku byl navíc celý připomínkový proces návrhu NAPSÍ otevřen prostřednictvím specializovaných webových stránek široké veřejnosti.

Dalším významným bodem a často zdůrazňovanou snahou je efektivní propojení lokální úrovně řízení s centrální. Děje se tak jak při samotné tvorbě a úpravě akčního plánu, tak při monitoringu naplňování jeho indikátorů a vyhodnocování cílů. Právě vytvoření specializovaných skupin na lokální úrovni (Lucembursko), uzavření dohod mezi vládou a lokální správou a samosprávou (Portugalsko, Velká Británie) má usnadnit efektivnější zapojení výše zmiňovaných aktérů z řad místních NNO a cílových skupin a umožnit snadnější identifikaci problémů v oblasti sociálního začleňování i účinných nástrojů pro jejich řešení.

5) V partnerské spolupráci jsme přispěli k ovlivnění návrhu podoby tzv. národního programu Evropského roku boje proti chudobě a soc. vyloučení 2010 v České republice (dle připomínek zpracovaný Komisí pro soc. začleňování), který zohledňuje všechny námi navrhované prioritní oblasti – předluženost, vzdělání, zaměstnanost, dostupnost bydlení a participaci.

Za priority národního programu Evropského roku 2010 byly určeny:

- * Prevence sociálního vyloučení v důsledku předluženosti;
- * Přístup na trh práce osobám vzdáleným tomuto trhu - flexibilita;
- * Aktivizace venkovských oblastí + aktivizace územní veřejné správy při tvorbě a hodnocení národních a místních akčních plánů boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení;
- * Zvýšení úrovně vzdělanosti, a tím konkurenceschopnosti chudých a vyloučených lidí na trhu práce;
- * Podpora přiměřeného bydlení sociálně ohrožených skupin + řešení bezdomovectví.

SKOK, o.s.

1) Účast členů VV SKOK na Evropské konferenci Sociální služby – nástroj mobilizace pracovní síly a posílení sociální soudržnosti v Praze. Předseda Pavel Novák prezentoval SKOK příspěvkem v plenárním zasedání „Přínos nestátních neziskových organizací pro zaměstnávání a sociální začleňování v České republice“.

2) Významné setkání na MPSV se uskutečnilo dne 13. 5. 2009 s ředitelem odboru sociálních služeb a sociálního začleňování Martinem Žárským a vedoucím oddělení celoživotního vzdělávání Petrem Hanušem.

- MPSV chystá do konce roku 2011 zveřejnit hloubkovou analýzu sociálních služeb, výsledkem by měla být i jejich kategorizace. SKOK se zajímá o účast v řídicí skupině.
- Jakmile skončí předsednictví ČR, bude jmenován zástupce MPSV pro projekt NAPSÍ spolu!, který bude přítomen při koordinačních schůzkách. Je žádoucí, aby MPSV získávalo informace a mohlo sledovat realizaci projektu.
- Evropský rok boje s chudobou a sociálním vyloučením – bude vyčleněno 18 milionů Kč na projekty, mj. též propagace.

3) Výjezdní zasedání SKOK ve dnech 22.–23. 5. 2009 bylo věnováno strategickým otázkám, mj. též realizaci projektu NAPSÍ spolu!

EAPN ČR

Pro EAPN ČR byl květen vyvrcholením roku, neboť se udály dvě významné události:

1) 8. setkání osob žijících v chudobě ve dnech 15.–16. května 2009 v Bruselu. V roce českého předsednictví předsedal této konferenci Mgr. Martin Žárský, přítomna byla delegace pracovníků MPSV. Skupinu 4 osob (3 z Armády spásy, 1 z Poradny při finanční tísni), kteří se ocitli v chudobě vinou předlužení, doprovázela Dagmar Kocmánková z výkonného výboru EAPN ČR – národní koordinátorka setkání lidí žijících v chudobě. Účastníci velmi dobře zvládli své úkoly a zapojovali se do aktivit v pracovních skupinách.

2) Valná hromada EAPN ČR se konala dne 20. května v sídle Výboru dobré vůle - Nadace Olgy Havlové v Praze. Na pořadu byla mj. prezentace projektu NAPSÍ spolu a jeho realizace v letech 2009–2010, příprava

Evropského roku boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení a příprava na Národní setkání lidí žijících v chudobě s tiskovou konferencí, které se uskuteční dne 5. 6. 2009 v Evropském domě v Praze.

3) Přípravná schůzka na tuto konferenci se konala v Praze dne 26. 5. Bylo rozhodnuto, že na Národní setkání lidí žijících v chudobě budou pozváni někteří účastníci předchozích ročníků bruselských setkání a pracovníci zapojení v projektu NAPS! spolu! Medializace byla svěřena o. p. s. Člověk v tísni.

Člověk v tísni, o.p.s.

V průběhu května společnost Člověk v tísni realizovala:

1) Dotazníkové šetření ve městech a obcích – v květnu společnost Člověk v tísni sestavila ve spolupráci s IQRS dotazník, který bude rozeslán všem tzv. trojkovým obcím, tedy těm, které mají institucionální spádovost, na jejich území se tak vyskytuje více cílových skupin a většinou mají nějakou sociální politiku. Na základě vyhodnocení dotazníku bude následně v několika obcích realizována bližší výzkumná činnost, jejímž cílem bude podrobněji zanalyzovat sociální začleňování na lokální úrovni a popsat potřeby obcí a měst v této oblasti.

2) Analýza nástrojů a platných politik sociálního začleňování a indikace klíčových nástrojů sociálního začleňování – byla v průběhu května dokončena. V současné době je připravována medializace jejich výstupů.

3) Analýza přístupu ke vzdělání pro sociálně vyloučené skupiny – v současné době společnost Člověk v tísni dokončuje analýzu platných nástrojů, které mají zajišťovat rovný přístup ke vzdělání znevýhodněným skupinám. V tuto chvíli lze říci, že rovný přístup ke vzdělání je dostatečně ošetřen zákonnými normami, avšak scházejí příklady dobré praxe a konkrétní metodické pokyny.

4) Výzkum na vysokých školách o způsobu výuky o problematice sociálního začleňování – v květnu společnost Člověk v tísni připravila výzkumné šetření, které proběhne na vysokých školách, jehož cílem bude zjistit, jakým způsobem se na oborech zaměřených na pomáhající profese, oborech zaměřených na veřejnou správu a obecných společenskovedních oborech vyučuje o problematice chudoby, sociálním vyloučení a evropském kontextu řešení této problematiky. Výzkum proběhne na Masarykově univerzitě v Brně, Ostravské univerzitě, Západočeské univerzitě, Vysoké škole ekonomické v Praze, Karlově univerzitě v Praze a Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

5) Výzkum iluzivní praxe na školách sekundárního vzdělávání – v květnu společnost Člověk v tísni připravila projekt průzkumu, který proběhne na školách sekundárního vzdělávání. Jeho cílem bude zjistit, nakolik střední školy reagují na speciální vzdělávací potřeby sociálně vyloučených a jakým způsobem je dokážou připravovat pro takové profese, ve kterých se v budoucnu v praxi skutečně uplatní a zabrání dlouhodobé nezaměstnanosti a nemožnosti nalézt na trhu práce odpovídající zaměstnání.

Opětovná žádost o spolupráci

V průběhu realizace projektu bychom chtěli vytvořit prostředí vzájemného učení a porozumění toho, co je sociální začleňování a co v něm může pomoci.

Pro lepší pochopení problematiky i životních situací chceme zveřejňovat konkrétní zkrácené anonymní příběhy lidí, kteří se z prostředí či situace sociálního vyloučení dokázali zapojit zpátky do běžného života.

Pokud budete znát podobný příběh, podělte se s ostatními.

Kazuistiky prosím zasílejte na e-mailovou adresu: napsi@skok.biz. Děkujeme.

Dále připravujeme:

V nejbližší době uveřejníme výstupy z realizovaných analýz. Předpokládáme, že se nám podaří identifikovat slabá místa politiky sociálního začleňování v ČR a získat dostatek poznatků, které přispějí ke zlepšení stávající situace – k formulaci alternativních koncepcí a stanovení efektivnějších nástrojů sociálního začleňování.

V červnu se dále chystáme představit tzv. index predátorského úvěrování a index etického úvěrování. Prostřednictvím této kampaně budeme usilovat o změnu praxe „půjčkařských“ firem, z nichž mnohé se orientují zejména na nízkopříjmové obyvatelstvo. Sází na jejich špatnou platební morálku a následnou možnost dlouhodobé exekuce sociálních dávek. V rámci této kampaně jednoznačně pojmenujeme ty firmy, které jsou z hlediska dluhové pasti nejnebezpečnější. Předpokládáme, že prostřednictvím tohoto mediálního tlaku se nám podaří motivovat firmy ke změně smluvních podmínek půjček, tak, aby byly eticky nezávadné a neprohlubovaly chudobu a sociální vyloučení nízkopříjmového obyvatelstva.

Česká republika – člen EU

8. evropské setkání lidí se zkušeností s chudobou

V Bruselu proběhlo 15. – 16. května 8. evropské setkání lidí se zkušeností s chudobou. České předsednictví dalo letošnímu ročníku po dohodě s partnery podtitul KDE ŽIJEME – CO POTŘEBUJEME s cílem upozornit na důležitost prostředí, v němž žijeme, a dostupnosti všech služeb, které přispívají ke kvalitě našeho života a pomáhají ji udržet.

Účelem tohoto každoročního setkání bylo poskytnout osobám žijícím v chudobě prostor pro vyjádření názoru a vést dialog s tvůrci politiky a představiteli s rozhodovací pravomocí jak na evropské, tak i na národní úrovni. Kromě toho účastníci usilovali o nalezení řešení a vytvoření strategií a politik ke zlepšení životů těch, které nejvíce postihuje chudoba a sociální vyloučení.

Zdroj informace: www.mpsv.cz (vlč)

Pozvánka Svazu měst a obcí ČR

Ve dnech 22. – 24. června 2009 se v Praze uskuteční již 17. ročník Evropské konference o sociálních službách. Tato významná akce se sociální tematikou se uskuteční jako oficiální akce předsednictví ČR v Radě EU za finanční podpory Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Pořádající organizací je nezávislá síť pro rozvoj sociálních služeb v Evropě ESN (European Social Network). Svaz měst a obcí České republiky se spolupodílí na pořádání této akce a vzhledem k jejímu významu zajistil překlad webových stránek konference do češtiny. Naleznete zde veškeré informace týkající se programu, místa konání a způsobu registrace.

<http://www.esn-eu.org/prague/cz/index.html>

Pro členskou obce Svazu měst a obcí ČR a jejich příspěvkové organizace je k dispozici posledních 5 míst za speciální cenu 200 EUR. Pro další organizace veřejné správy a nestátní neziskové organizace je k dispozici ještě 10 míst za velmi zvýhodněnou cenu 350 EUR (standardní cena pro delegáty z ČR je 626 EUR). Veškeré registrační formuláře za zvýhodněných plateb jdou přes Svaz měst a obcí ČR (stegmannova@smocr.cz).

Zdroj informace: elektronická zásilka ze SMO ČR. (vlč)

Tento bulletin vychází v rámci programu Evropského společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu (PROGRESS 2007–2013), který řídí Generální ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti Evropské komise. Jeho účelem je finančně podporovat plnění cílů Evropské unie v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí, tak jak je stanoveno v sociální agendě, a přispívat tak k naplňování cílů Lisabonské strategie v uvedené oblasti. Více informací naleznete na stránce: http://ec.europa.eu/employment_social/progress/index_en.html.